

Oznámenie o strategickom dokumente

Operačný program Slovensko

podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Jún 2021

I. Základné údaje o obstarávateľovi

I.1. Názov

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR

I.2. Identifikačné číslo:

50349287

I.3. Adresa sídla

Štefánikova 882/15

811 05 Bratislava

I.4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa a miesto na konzultácie

Mgr. Ing. Ján Ridzoň, generálny riaditeľ sekcie Operačný program Slovensko

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR

Štefánikova 882/15

811 05 Bratislava

Email: jan.ridzon@mirri.gov.sk

Tel.: 0903 315 851

I.5. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o strategickom dokumente,

Miesto na konzultácie

Odbor tvorby a riadenia operačného programu, sekcia Operačný program Slovensko

JUDr. Matúš Drotár, MBA, riaditeľ odboru

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR

Štefánikova 882/15

811 05 Bratislava

email: matus.drotar@mirri.gov.sk

Tel.: 02/2092 8103

II. Základné údaje o strategickom dokumente

II.1. Názov

Operačný program Slovensko

II.2. Charakter dokumentu:

Operačný program Slovensko pripravuje Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR na základe uznesenia vlády SR č. 329 z 27. mája 2020 bod C.2.

Operačný program Slovensko (ďalej len OP Slovensko) je implementačným dokumentom Partnerskej dohody Slovenskej republiky na roky 2021 - 2027 (ďalej len PD) pre využívanie finančných prostriedkov z fondov EÚ. Vláda SR dňa 28. apríla 2021 zobrala na vedomie návrh PD, ktorý bol následne predložený na schválenie Európskej komisii.

OP Slovensko v rámci piatich politických cieľov a opatrení/oblastí podpory definuje oblasti, do ktorých sa budú investovať finančné prostriedky z Kohéznej politiky na roky 2021 – 2027 v celkovom objeme viac ako 12,8 mld. eur.

Priority/opatrenia-oblastí podpory OP Slovensko vychádzajú z návrhu PD.

II.3. Hlavné ciele

OP Slovensko bude základným implementačným dokumentom PD pre využívanie finančných prostriedkov z fondov EÚ pre oprávnených prijímateľov vo forme návratnej, ako aj nenávratnej formy pomoci, prípadne ich kombináciou. OP Slovensko bude vytvorený na princípe partnerstva s územnou samosprávou, akademickou obcou, súkromným sektorom, mimovládnyimi organizáciami a inými socio-ekonomickými partnermi.

II.4. Obsah (osnova)

Návrh OP Slovensko bude spracovaný v štruktúre, ktorá vyplýva z článku 16 prílohy V návrhu všeobecného nariadenia.

Investičné priority OP Slovensko sú rozdelené do piatich cieľov európskej politiky súdržnosti:

Politický cieľ 1 - Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa vďaka presadzovaniu inovatívnej a inteligentnej transformácie hospodárstva a regionálnej prepojenosti IKT. V rámci politického cieľa 1 sú v OP Slovensko navrhnuté tieto opatrenia/oblasti podpory:

1.1. Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií

- Podpora spolupráce výskumných inštitúcií a vysokých škôl s podnikmi
- Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume a vývoji vrátane návratu výskumníkov
- Podpora budovania a modernizácie centrálnej infraštruktúry pre výskum a vývoj
- Podpora účasti slovenských subjektov v Európskom výskumnom a inovačnom priestore

1.2. Využívanie prínosov digitalizácie pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy

- Podpora rozvoja digitálneho a údajového hospodárstva a digitálna transformácia
- Modernizácia poskytovania verejných služieb (štát v mobile) a kybernetická bezpečnosť
- Podpora budovania inteligentných miest a regiónov
- Podpora digitálnej pripojiteľnosti /broadband/

1.3. Posilnenie udržateľného rastu a konkurencieschopnosti MSP a tvorby pracovných miest v MSP, a to aj produktívnymi investíciami

- Podpora malého a stredného podnikania
- Internacionalizácia malého a stredného podnikania
- Podpora sieťovania podnikateľských subjektov

1.4. Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie

- Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh
- Odborné a celoživotné vzdelávanie v kontexte priemyselnej revolúcie
- Digitálne a podnikateľské zručnosti

Politický cieľ 2 – Zelenšia, nízkouhlíková s prechodom na hospodárstvo s nulovým čistým obsahom uhlíka a odolná Európa vďaka presadzovaniu čistej a spravodlivej energetickej transformácie, zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, predchádzania rizikám a ich riadenia a udržateľnej mestskej mobility. V rámci politického cieľa 2 sú v OP Slovensko navrhnuté tieto opatrenia/oblasti podpory:

2.1. Podpora energetickej efektívnosti a znižovania emisií skleníkových plynov – uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- Zlepšovanie energetickej efektívnosti v podnikoch
- Znižovanie energetickej náročnosti budov
- Zlepšovanie energetickej efektívnosti infraštruktúry pri zásobovaní energiou
- Rozvoja regionálnej a lokálnej energetiky
- Zavádzania alternatívnych pohonov v podnikoch

2.2. Podpora energie z obnoviteľných zdrojov v súlade so smernicou (EÚ) 2018/2001 vrátane kritérií udržateľnosti, ktoré sú v nej stanovené – uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- Podpora využívania OZE v podnikoch na báze aktívnych odberateľov elektriny, samospotrebitel'ov energie v OZE a komunít vyrábajúcich energiu z OZE
- Podpora využívania OZE v systémoch zásobovania energiou
- Podpora využívania OZE v domácnostiach (inovácia projektu „Zelená domácnosti“)
- Podpora vyhľadávania a prieskumu zdrojov geotermálnej energie za účelom ich sprístupnenia na energetické účely
- Podpora zariadení na výrobu energie z OZE na plochách priemyselných zón alebo parkov

2.3. Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo transeurópskej energetickej siete (TEN-e) – uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- Podpora pre zariadenia na výrobu, distribúciu a skladovanie energie, vrátane inteligentných systémov merania a riadenia prispeje k zvýšeniu efektívnosti zariadení na využívanie energie, ako aj možností pre inštaláciu nových zariadení na využívanie OZE

2.4. Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof, ako aj odolnosti, a to s prihliadnutím na ekosystémové prístupy – uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- Vodozádržné opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy v sídlach a krajine a /alebo ochranu pred povodňami
- Hydrogeologický prieskum zameraný na vymedzenie deficitných oblastí a zabezpečenie zdrojov pitnej vody
- Podpora prevencie a manažmentu zosuvných rizík súvisiacich s nadmernou zrážkovou činnosťou
- Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami viazané na vodný tok
- Aktualizácia plánov manažmentu povodňového rizika, vrátane predbežného hodnotenia povodňového rizika a máp povodňového ohrozenia a rizika
- Podpora adaptačného procesu na nižších úrovniach riadenia vypracovaním strategických dokumentov na úrovni VÚC, samospráv a v mikroregiónoch a podpora informačných kampaní a programov v oblasti adaptácie na zmenu klímy
- Podpora prevencie a manažmentu rizík vyplývajúcich z porušovania legislatívnych predpisov v životnom prostredí
- Identifikácia vývoja rizík, určenie spôsobov prevencie, zavádzanie postupov a opatrení na pripravenosť a reakciu na katastrofy spôsobené zmenou klímy
- Posilnenie a modernizácia intervenčných kapacít a infraštruktúry na zvládanie katastrof
- Budovanie a modernizácia systémov včasného varovania a vyrozumievania

2.5. Podpora prístupu k vode a udržateľného vodného hospodárstva – uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- Vybudovanie stokovej siete a čistiarní odpadových vôd v aglomeráciách nad 2000 EO v zmysle záväzkov SR voči EÚ
- Výstavba, intenzifikácia a modernizácia existujúcich úpravní povrchových vôd
- Výstavba verejných vodovodov v obciach nad 2000 obyvateľov
- Obnova verejných vodovodov v obciach nad 2000 obyvateľov súbežne s výstavbou stokovej siete (spolu v jednej ryhe)
- Výstavba verejných vodovodov v obciach pod 2000 obyvateľov
- Komplexné spoľahlivé monitorovanie a hodnotenie stavu povrchových a podzemných vôd
- Podpora infraštruktúry odvádzania a čistenia odpadových vôd v aglomeráciách do 2000 EO
- Obnova verejnej stokovej siete a čistiarní odpadových vôd v aglomeráciách nad 2000 EO
- Podpora (optimalizácia) spracovania dát pre efektívnejšiu vodnú politiku SR

2.6. Podpora prechodu na obehové hospodárstvo, ktoré efektívne využíva zdroje – uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- Podpora predchádzania vzniku odpadov, najmä biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov, ako aj podpora budovania centier/sietí opätovného používania výrobkov alebo aktivít zameraných na opätovné použitie výrobkov (opravy, upcycling, atď.)
- Podpora zberu komunálnych odpadov a dobudovania, intenzifikácie a rozšírenia systémov triedeného zberu komunálnych odpadov so zameraním na biologicky rozložiteľné komunálne odpady
- Podpora mechanicko-biologickej úpravy zmesového komunálneho odpadu, prípravy odpadov na opätovné použitie, recyklácie odpadov vrátane anaeróbného a aeróbného spracovania biologicky rozložiteľných odpadov a opätovného spracovania odpadov na materiály, ktoré sa majú použiť ako palivo
- Podpora vzdelávania a informovanosti spotrebiteľa a širokej verejnosti o obehovom hospodárstve a podpora koncepčných činností v oblasti obehového hospodárstva
- Podpora elektronického zberu dát v oblasti odpadového hospodárstva

2.7. Posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach a zníženie všetkých foriem znečistenia – uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- Opatrenia v chránených územiach Natura 2000 v Slovenskej republike
- Monitoring biotopov a druhov európskeho významu
- Podpora biologickej a krajinej diverzity a kvality ekosystémových služieb prostredníctvom udržovania a budovania zelenej a modrej infraštruktúry a potláčaním vplyvu invázií nepôvodných druhov
- Zabezpečenie kontinuity vodných tokov a ich revitalizácia za účelom podpory biodiverzity
- Podpora zvýšenia environmentálneho povedomia, aj prostredníctvom environmentálnych centier
- Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží
- Modernizácia technológií na znižovanie emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia v podnikoch
- Zníženie emisií látok znečisťujúcich ovzdušie prostredníctvom náhrady kotlov na uhlie v domácnostiach nízkoemisnými vykurovacími zariadeniami – kotlíkové dotácie
- Zlepšovanie systému monitorovania kvality ovzdušia na národnej, lokálnej/regiónálnej úrovni, monitorovania vplyvu znečistenia ovzdušia na ekosystémy, riadenia kvality ovzdušia, vrátane vybudovania nového informačného systému o emisiách
- Informačné aktivity zamerané na zlepšenie kvality ovzdušia vrátane správnej vykurovacej techniky
- Revitalizácia zanedbaných a nevyužívaných území (brownfields)

2.8. Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility ako súčasť prechodu na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka¹ – uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- Rozvoj verejnej dopravy (okrem cyklodopravy)
- Podpora cyklodopravy
- Bratislava železničný uzol

Politický cieľ 3 - Prepojenejšia Európa vďaka posilneniu mobility. V rámci politického cieľa 3 sú v OP Slovensko navrhnuté tieto opatrenia/oblasti podpory:

¹ pozn. (aktuálne zaradené v celi politiky 3, bude upravené podľa finálneho znenia legislatívy)

3.1. Rozvoj inteligentnej, bezpečnej, udržateľnej a intermodálnej siete TEN-T (európske koridory) odolnej proti zmene klímy – uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- Odstraňovanie kľúčových úzkych miest na železničnej infraštruktúre prostredníctvom modernizácie a rozvoja hlavných železničných tratí a uzlov. Modernizácia a rozvoj železničnej dopravnej infraštruktúry bude realizovaná na tratiach, ktoré majú rozhodujúci význam pre rast hospodárstva a zlepšenie mobility obyvateľstva SR a EÚ. Ide predovšetkým o hlavné železničné trate zaradené do TEN-T v trase Žilina – Košice – št. hr. SR/UA, Žilina – št. hr. SR/ČR a št. hr. SR/ČR – Kúty – Bratislava – Štúrovo – št. hr. SR/MR. Počíta sa aj s modernizáciou a rozvojom kľúčových uzlov na koridorových tratiach (Bratislava, Košice a Žilina)
- Odstránenie kľúčových úzkych miest na cestnej infraštruktúre prostredníctvom výstavby nových úsekov diaľnice a rýchlostných ciest. Výstavba tých úsekov diaľnic a rýchlostných ciest, absencia ktorých sa negatívne premieťa v oblastiach hospodárstva, životného prostredia a ktoré tvoria prekážku v mobilite obyvateľstva, znižujú atraktivitu územia z pohľadu turizmu a prílevu investícií, alebo významným spôsobom napomôžu zvýšiť bezpečnosť premávky. Konkrétne ide o výstavbu nových úsekov diaľnic D1 a D3. Diaľnica D1 po svojom dokončení spojí hlavné mesto Bratislavu s Ukrajinou a zároveň prepojí 8 z 10 najväčších miest Slovenska zo západu na východ krajiny. Prioritou bude zabezpečiť prepojenie Bratislavy a Košíc.
- Zlepšenie kvality služieb poskytovaných na dunajskej vodnej ceste. Navrhované intervencie sa sústreďujú na technické opatrenia, ktoré budú realizovať optimálne riešenia jednotlivých parametrov plavebnej dráhy (hlbku a šírku plavebnej dráhy, polomer oblúkov, podjazdnú výšku pod mostami) a na zlepšenie splavnosti dunajskej vodnej cesty, v súlade s pripravovanou štúdiou uskutočniteľnosti. Ďalšou oblasťou bude skvalitnenie a rozšírenie služieb verejných prístavov: modernizáciou a rozvojom infraštruktúry v Bratislave a Komárne, ktoré sú súčasťou siete TEN-T.

3.2. Rozvoj a posilňovanie udržateľnej, inteligentnej a intermodálnej vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility odolnej proti zmene klímy, vrátane zlepšeného prístupu k TEN-T a cezhraničnej mobility – uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- *Odstránenie kľúčových úzkych miest na železničnej infraštruktúre prostredníctvom modernizácie a rozvoja železničných tratí a zvýšenie atraktivity a kvality služieb železničnej verejnej osobnej dopravy prostredníctvom obnovy mobilných prostriedkov.* Intervencie budú primárne zamerané na modernizáciu železničných tratí a zabezpečovacích zariadení, inštaláciu telekomunikačného systému ERTMS, elektrifikáciu železničných tratí, diaľkové riadenie dopravy, zvýšenie traťovej rýchlosti, zvyšovanie kvality železničných staníc a pod. Infraštruktúrne projekty budú synergicky doplnené investíciami do obnovy mobilných prostriedkov železničnej verejnej osobnej dopravy. Prostriedky budú využité taktiež na znižovanie bezpečnostných rizík (napr. modernizácia železničných priecestí, odstraňovanie úrovňových križovaní s cestnou infraštruktúrou) a na výstavbu terminálov intermodálnej prepravy.
- *Odstránenie kľúčových úzkych miest na cestnej infraštruktúre a zlepšenie regionálnej mobility prostredníctvom výstavby a modernizácie ciest I. triedy.* Pozornosť bude venovaná predovšetkým budovaniu obchvatov a preložiek ciest I. triedy, najmä v úsekoch s nevyhovujúcimi technickými a kapacitnými parametrami a tam, kde sa neuvažuje s trasovaním ťahov TEN-T v podobe diaľnic a rýchlostných ciest. Intervencie budú tiež smerovať na zlepšenie nevyhovujúcich parametrov (šírky, smerového a výškového vedenia, únosnosti, bezpečnostných prvkov) ciest I. triedy, prestavbu križovatiek a modernizáciu mostov, s cieľom odstraňovania kolíznych bodov a kritických nehodových lokalít na cestnej sieti. V záujme dosiahnutia 10 %-ného podielu cyklistickej dopravy na celkovej delbe prepravnej práce v najbližšom období je žiadúce

s výstavbou a rekonštrukciou ciest I. triedy financovať súbežne aj cyklistické komunikácie vrátane doplnkovej cyklistickej infraštruktúry (odstavné zariadenia pre bicykle/cyklostojany, informačné tabule).

- *Zlepšenie dostupnosti k infraštruktúre TEN-T prostredníctvom modernizácie a výstavby regionálnych ciest a zvýšenie konkurencieschopnosti menej rozvinutých regiónov.* Zlepšenie regionálnej dopravnej obslužnosti bude podporené investíciami do rekonštrukcie, modernizácie a výstavby regionálnych ciest, a to v súlade s Plánmi udržateľnej mobility regiónov a s cieľmi identifikovanými v územných stratégiách (Integrované územné investície), berúc do úvahy vyššiu prioritu nadnárodných a národných riešení. Prioritne bude podpora smerovaná na rekonštrukciu, modernizáciu a výstavbu ciest II. triedy tvoriacich kostru regionálnej infraštruktúry a ich mostných objektov a cyklistickej infraštruktúry, s cieľom zlepšenia dostupnosti centier osídlenia a priemyselných parkov k sieti TEN-T.
- *Zvýšenie atraktivity verejnej osobnej dopravy prostredníctvom výstavby a modernizácie infraštruktúry IDS, infraštruktúry a obnovy mobilných prostriedkov dráhovej MHD v Bratislave.* V hlavnom meste SR budú podporované intervencie zamerané na výstavbu a modernizáciu infraštruktúry integrovaných dopravných systémov a ich previazanie na budovanie infraštruktúry nemotorovej dopravy, najmä cyklistickej (výstavba a modernizácia cyklotrás a budovanie odstavných zariadení pre bicykle/cyklostojany a informačné tabule) v súlade s tvorbou multifunkčných verejných priestorov, výstavbu a modernizáciu tratí mestskej dráhovej dopravy a obnovu a modernizáciu mobilných prostriedkov mestskej dráhovej dopravy, vrátane súvisiaceho zázemia pre údržbu a správu nových vozidiel.
- *Zvýšenie atraktivity verejnej osobnej dopravy prostredníctvom výstavby a modernizácie infraštruktúry pre IDS, infraštruktúry a obnovy mobilných prostriedkov MHD a PAD.* Prioritne budú intervencie smerovať do výstavby bezbariérových prestupných terminálov (vrátane prítomnosti odstavných zariadení pre bicykle/cyklostojany a informačné tabule), bezbariérových integrovaných zastávok a záchytných parkovísk (v územiach veľkých sídelných aglomerácií a najvyťaženejších dopravných uzlov), do výstavby a modernizácie infraštruktúry nemotorovej dopravy (pre cyklistov a chodníky pre chodcov) s ohľadom na bezbariérový prístup, do električkových a trolejbusových tratí pre zlepšenie dopravnej obslužnosti a rozšírenie prepravných možností obyvateľstva ekologickou formou mestskej hromadnej dopravy, nákupu mobilných prostriedkov (i.) dráhovej dopravy a (ii.) autobusovej dopravy, vrátane dobíjajúcich a plniacich staníc, ako aj modernizácie infraštruktúry existujúcich údržbových základní (depá dopravných podnikov). Komplementárnou súčasťou projektov nákupu mobilných prostriedkov MHD musí byť zabezpečenie preferencie pre verejnú osobnú dopravu, vrátane budovania vyhradených jazdných pruhov.

Politický cieľ 4 - Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv. V rámci politického cieľa 4 sú v OP Slovensko navrhnuté tieto opatrenia/oblasti podpory:

4.1. Zvyšovanie účinnosti a inkluzívnosti trhov práce a prístupu ku kvalitnému zamestnaniu rozvíjaním sociálnej infraštruktúry a podporou sociálneho hospodárstva - uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- Služby zamestnanosti
- Zvyšovanie kvality služieb zamestnanosti
- Podpora rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom
- Rozvoj zručností súvisiacich s digitálnou a zelenou transformáciou ekonomiky

4.2. Zlepšenie rovného prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania rozvíjaním dostupnej infraštruktúry, vrátane

posilňovania odolnosti pre dištančné a online vzdelávanie a odbornú prípravu - uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- Zvýšenie kvality a účinnosti systémov výchovy vzdelávania
- Prístup k službám v oblasti výchovy a vzdelávania vrátane predškolských zariadení (so zameraním na ohrozené skupiny)
- Celoživotné vzdelávanie
- Rozvoj infraštruktúry vzdelávania

4.3. Záruky pre mladých - uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- Zamestnanosť, vzdelávanie a integrácia mladých

4.4. Zabezpečenie rovného prístupu k zdravotnej starostlivosti a zvýšením odolnosti systémov zdravotnej starostlivosti vrátane primárnej starostlivosti a podpory prechodu z inštitucionálnej starostlivosti na rodinnú a komunitnú starostlivosť - uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- Deinštitucionalizácia zariadení a služieb, aktívne začlenenie, systém dlhodobej starostlivosti
- Integrácia migrantov
- Kvalitnejšia a dostupnejšia zdravotná starostlivosť
- Integrácia marginalizovaných rómskych komunít
- Chudoba a sociálne vylúčenie

4.5. Potravinová a materiálna deprivácia - uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- Riešenie materiálnej deprivácie

4.6. Sociálne inovácie a experimenty - uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- Sociálne inovácie a experimenty

Politický cieľ 5 - Európa bližšie k občanom vďaka podpore udržateľného a integrovaného rozvoja všetkých typov území a miestnych iniciatív. V rámci politického cieľa 5 sú v OP Slovensko navrhnuté tieto opatrenia/oblasti podpory:

5.1. Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov - uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- analyticko-strategické činnosti územnej samosprávy, tvorba, implementácia, hodnotenie a monitorovanie plánovacích dokumentov vrátane IÚS
- celoživotné vzdelávanie pracovníkov na všetkých úrovniach verejnej správy potrebnými zručnosťami a ich adekvátne ohodnotenie
- implementácia prístupov k tvorbe politík na základe dát a hodnotenia dopadov miestnych a regionálnych politík, resp. hodnotenia kvality poskytovania a dostupnosti verejných služieb
- zriadenie centier zdieľaných služieb v pilotných okresoch

5.2. Kvalitnejšie verejné politiky a otvorené vládnutie - uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- vytváranie podmienok pre rozvoj občianskej spoločnosti a pre rozvoj silných, funkčných, udržateľných komunít, ktoré sa aktívne podieľajú na rozvoji regiónov
- rozvoj spolupráce, podpory participácie a medzisektorových partnerstiev pri tvorbe, implementácii a hodnotení verejných politík, pri strategickom plánovaní a pri príprave a realizácii projektov na regionálnej a miestnej úrovni
- zvyšovanie schopnosti regionálnej a miestnej samosprávy predchádzať ďalšej polarizácii a nárastu extrémizmu a reagovať na prejavujúce sa nebezpečné sociálno-patologické javy

5.3. Prevencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov - uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- prevencia kriminality (dobudovanie kamerových systémov, inštalácia nových svetelných bodov verejného osvetlenia, príp. ich rekonštrukcia v rizikových lokalitách, zavedenie občianskych hliadok v rizikových oblastiach,...)
- zabezpečenie bezproblémového a promptného prístupu k poradenstvu a pomoci pre obeť trestných činov
- terénna a dobrovoľnícka práca s rizikovými zložkami populácie
- tvorba a monitoring strategických dokumentov v oblasti bezpečnosti

5.4. Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity, voľný čas, cykloturistiku - uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- výstavba ihrísk, viacúčelových športových areálov a nenáročných športových a telovýchovných objektov
- výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry slúžiacej pre širokú verejnosť a voľno-časové aktivity detí a mládeže
- vytváranie športovo oddychových zón v obciach a mestách
- tvorba architektonických štúdií na revitalizáciu regionálnej športovej infraštruktúry s cieľom aktívneho komunitného trávenia voľného času
- propagácia zdravého životného štýlu
- monitorovanie využitia regionálnej infraštruktúry, zvlášť zo strany detí a mládeže, seniorov, športových organizácií a zdravotne znevýhodnených občanov vrátane hodnotenia previazanosti pohybových aktivít so znížením nákladov na zdravotnú starostlivosť, znížením kriminality a zvýšením bezpečného prostredia, zvýšením pracovného nasadenia a zlepšením študijných výsledkov detí a mládeže

5.5. Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch - uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- zlepšenie kvality a dostupnosti informácií pre návštevníkov v kultúrnom a prírodnom turizme a jeho propagácia, najmä prostredníctvom podpory inovatívnych riešení

- obnova národných kultúrnych pamiatok, kultúrnych pamiatok, pamiatkových objektov, existujúcich kultúrnych inštitúcií a zariadení, expozícií a zbierok, ostatnej kultúrnej infraštruktúry
- rozvoj kultúry mestských a vidieckych oblastí cez moderné typy múzeí – múzeá v prírode, in situ múzeá
- budovanie a rozvoj lokalít pre stretávanie a rozvoj lokálnych komunít (komunitné kultúrne body a rezidenčné centrá, divadlá, koncertné sály, knižnice, kultúrne domy, hudobné kluby, amfiteátre, festivaly a jarmoky,...)
- infraštruktúra za účelom podpory národných kultúrnych pamiatok, kultúrnych pamiatok a ostatnej kultúrnej infraštruktúry, prírodných lokalít, cestovného a turistického ruchu a trávenia voľného času (napr. parkoviská, technické zázemie, hygienické zariadenia, napojenie na cyklochodníky, stojany a priestory pre úschovu bicyklov, ...)
- technická infraštruktúra kultúrnych zariadení v nezriaďovanej kultúre za účelom modernizácie (napr. svetelná a zvuková technika, vzduchotechnika, digitalizácia, modernizácia interiérov, modernizácia a digitalizácia výstavných a expozíčných priestorov...)

Podpora národných kultúrnych pamiatok, vrátane kultúrnych a prírodných pamiatok zaradených v Zozname svetového dedičstva UNESCO a príprava na hostovanie akcie Európske hlavné mesto kultúry 2026 sa zvažujú ako operácie strategického významu.

II.5. Uvažované variantné riešenia zohľadňujúce ciele a geografický rozmer strategického dokumentu

Vzhľadom na charakter tohto strategického dokumentu a procesu jeho vypracovávania, bude dokument v jednom variante ako výsledok dohody všetkých zainteresovaných subjektov z oblasti verejnej správy, z hospodárskej a sociálnej oblasti a subjektov, ktoré zastupujú občiansku spoločnosť, ako aj partnerov z oblasti životného prostredia, mimovládnych organizácií a subjektov zodpovedných za podporu rovnosti a nediskriminácie.

II.6. Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania

Predpokladaný časový rámec OP Slovensko zohľadňuje časový horizont schválenia návrhu PD Európskou komisiou (predpoklad schválenia PD je III. kvartál 2021), a súčasne reflektuje požiadavky gestorov jednotlivých politických cieľov, požiadavky integrovaných územných stratégií, požiadavky pre udržateľný mestský rozvoj, ako aj všetkých socio-ekonomických partnerov. Časový harmonogram je potrebné vnímať ako indikatívny harmonogram.

Vypracovanie návrhu strategického dokumentu	IV. kvartál 2021
Posúdenie strategického dokumentu z hľadiska vplyvu na životné prostredie	IV. kvartál 2021 – I. kvartál 2022
Dopracovanie strategického dokumentu na základe výsledkov posudzovania vplyvov na životné prostredie	I. kvartál 2022
Schválenie vládou SR	I. kvartál 2022
Predloženie strategického dokumentu na schválenie Európskou komisiou	II. kvartál 2022
Schválenie strategického dokumentu Európskou komisiou	II. kvartál 2022

II.7. Vzťah k iným strategickým dokumentom

OP Slovensko vychádza z návrhu PD a svojim zameraním a obsahom je prepojený a zosúladený s nasledovnými základnými legislatívnymi a strategickými rámcami:

Strategické rámce OSN:

- Agenda 2030 OSN pre udržateľný rozvoj

Základné legislatívne a strategické rámce EÚ:

- Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ), ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybárskom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj na financovanie podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (2020)
- Zmluva o fungovaní Európskej únie (Konsolidované znenie), (2016)
- Parížska dohoda - Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (2016)
- Kjótsky protokol k Rámcovému dohovoru OSN o zmene o zmene klímy (1997)
- Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (1992)
- IPC – medzivládny panel pre zmenu klímy – hodnotiace správy
- Stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy (2013)
- Ciele politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027
- Rámcový dohovor o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (2003)
- Stratégia EÚ pre Dunajský región
- Revízia Akčného plánu Stratégie EÚ pre dunajský región (júl 2019)
- BIELA KNIHA: Plán jednotného európskeho dopravného priestoru – vytvorenie konkurencieschopného dopravného systému účinne využívajúceho zdroj, COM(2011) 144 v konečnom znení
- Európska zelená dohoda (European Green Deal) publikovaná v decembri 2019, ktorá stanovuje plán opatrení s cieľom prechodu na plne klimaticky neutrálne hospodárstvo EÚ
- Európa 2020 Stratégia pre inteligentný a udržateľný rast podporujúci začlenenie, COM(2010) 2020 v konečnom znení
- Európska stratégia pre nízkoemisnú mobilitu (COM(2016) 501 z 20. 7. 2016)
- Plán prechodu na konkurencieschopné nízkouhlíkové hospodárstvo do roku 2050, COM(2011) 112 v konečnom znení
- Energetický plán do roku 2050 COM(2011) 885 v konečnom znení
- Nástroj na prepájanie Európy v oblasti dekarbonizácie hospodárstva a podpory využívania čistej energie
- Horizont Európa (2021 – 2027)
- LIFE (oblasť ochrany biodiverzity, prechodu na obehové hospodárstvo, adaptácie na zmenu klímy a podpory obnoviteľných zdrojov energie)
- Erasmus (oblasť rozvoja vzdelávania a odbornej prípravy zameraného na inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie)
- Program pre sociálnu zmenu a inovácie v oblasti zamestnanosti a sociálneho začleňovania
- Európsky pilier sociálnych práv (2017)
- Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 (2020)
- Nariadenie Európskeho parlamentu a rady EÚ 2021/522, ktorým sa zriaďuje akčný program v oblasti zdravia na obdobie rokov 2021-2027 (2021)
- Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (2021)
- Návrh nariadenia Rady, ktorým sa ustanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 (2020)
- Návrh Európskeho parlamentu a Rady o úverovom nástroji pre verejný sektor v rámci mechanizmu spravodlivej transformácie (2020)

Strategické rámce SR

- Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2021-2024
- Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (2019)
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 – dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja (2021)
- Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky (2021)
- Nízkouhlíková stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 s výhľadom do roku 2050 (2020)
- Stratégia hospodárskej politiky SR do roku 2030
- Integrovaný národný energetický a klimatický plán Slovenska na roky 2021- 2030 (2019)
- Národný program reforiem Slovenskej republiky (2018, 2019, 2020)
- Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (2017)
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 – v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
- Národný investičný plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030 – pilotná verzia, (2018)
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 (2016)
- Akčný plán rozvoja elektromobility v Slovenskej republike (2019)
- Národná stratégia cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike (2015)
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2020 (2013)
- Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity do roku 2020 (2014)
- Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy – aktualizácia (2018)
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja (2001)
- Koncepcia ochrany prírody a krajiny do roku 2030 (2019)
- Koncepcia implementácie Agendy 2030 v medzinárodnom prostredí (2017)
- Aktualizácia Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike (2014)
- Koncepcia Štátnej politiky zdravia Slovenskej republiky (2008)
- Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky V. (2019)
- Strategický rámec v oblasti starostlivosti o zdravie pre roky 2014 až 2030 (2013)
- Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 – 2030
- Dokumenty/stratégie/plány SR vzťahujúce sa k plneniu jednotlivých kritérií základných podmienok
- Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR (2013)

II.8. Orgán kompetentný na jeho prijatie

Vláda Slovenskej republiky

Európska komisia

II.9. Druh schvaľovacieho dokumentu

Uznesenie Vlády Slovenskej republiky

Rozhodnutie Európskej komisie o schválení OP Slovensko

III. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu na životné prostredie vrátane zdravia

III.1. Požiadavky na vstupy

Najvýznamnejšie vstupy pre pripravovaný OP Slovensko:

Požiadavky na vstupy budú spojené s implementáciou jednotlivých opatrení v rámci piatich politických cieľov OP Slovensko vo vzťahu k zložkám životného prostredia, ktoré súvisia s potrebou vody, energie (ako sú plyn, pohonné hmoty, elektrina, teplo), potrebou surovín, záberom pôdy a v neposlednom rade aj nárokmi na dopravu a inú infraštruktúru.

V štádiu vypracovania oznámenia o strategickom dokumente nie sú k dispozícii podrobnejšie informácie o charaktere a rozsahu uvedených vstupov. Tieto údaje budú konkretizované a upresňované v ďalších etapách rozpracovania a realizácie strategického dokumentu prostredníctvom konkrétnych investičných projektov.

Ľudské zdroje – predstavujú determinujúci faktor úspešnej prípravy OP Slovensko. Potrebným vstupom budú ľudské zdroje na všetkých úrovniach verejnej správy (ústrednej, regionálnej a miestnej). Zameranie OP Slovensko kladie vysoké nároky na kvalifikačné, organizačné a riadiace kapacity ľudských zdrojov vo verejnej správe na všetkých hierarchických úrovniach. K napĺňaniu cieľov strategického dokumentu bude potrebný efektívny manažment a dobrá spolupráca medzi ústrednými orgánmi štátnej správy a samosprávou, ako aj zapojenie socio-ekonomických partnerov na základe princípu partnerstva v spolupráci s Úradom splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti.

III.2. Údaje o výstupoch

Výstupom bude dokument predložený na rokovanie vlády SR s rozdelením finančných alokácií v rámci piatich politických cieľov a opatrení/oblastí podpory na čerpanie finančných prostriedkov z fondov EÚ na roky 2021-2027 v celkovej výške 12,8 mld. eur.

Vzhľadom na charakter a dosah strategického dokumentu, konkrétne údaje o výstupoch nie sú v etape jeho prípravy k dispozícii. Rovnako, ako údaje o vstupoch budú konkretizované a kvantifikované v ďalších etapách rozpracovania a realizácie strategického dokumentu a následne pri realizácii konkrétnych projektov v rámci realizácie strategického dokumentu.

III.3. Údaje o priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie

Vzhľadom k tomu, že strategický dokument OP Slovensko je implementačným dokumentom Partnerskej dohody na roky 2021-2027 sa predpokladá, že priame a nepriame vplyvy na životné prostredie, ktoré boli uvedené v Oznámení o strategickom dokumente pre PD budú identické.

Obsahové zameranie navrhovaného OP Slovensko v etape vypracovania oznámenia o strategickom dokumente predpokladá vplyvy jeho realizácie na životné prostredie pozitívneho i negatívneho charakteru, ktoré budú podrobnejšie popísané v správe o hodnotení strategického dokumentu.

Predpokladané pozitívne vplyvy sú zníženie znečistenia ovzdušia, zníženie zaťaženia prostredia hlukom, zníženie produkcie odpadov a zvýšenie podielu zhodnocovaných odpadov, zlepšenie fyzického i duševného zdravotného stavu obyvateľstva, znižovanie a odstraňovanie negatívnych vplyvov priemyslu a služieb, zvýšenie energetickej efektívnosti dopravného systému a budov, zvýšenie kvality dopravnej infraštruktúry a s tým spojené zníženie vplyvu dopravy na životné prostredie, zvýšenie využívania obnoviteľných zdrojov energie.

Predpokladané negatívne vplyvy sú trvalý záber poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely, trvalý záber lesných pozemkov, fragmentácia chránených území a zásah do migračných koridorov živočíchov, fragmentácia krajiny a znižovanie pokojných zón pre život voľne žijúcich živočíchov, zvýšenie svetelného znečistenia, vplyv v dôsledku využívania obnoviteľných zdrojov energie, rozširovanie inváznych druhov, ovplyvnenie štruktúry, scenérie krajiny a krajinného razu, narušenie regeneračnej schopnosti ekosystémov, zásahy do chránených území vrátane území Natura 2000 a do prvkov územného systému ekologickej stability (USES).

Pri rozvoji akýchkoľvek ľudských aktivít je potrebné v prvom rade prihliadať na celkovú únosnosť územia. Prekročenie limitných hodnôt (často ešte exaktne nestanovených) môže viesť k narušeniu štruktúry krajinných systémov alebo dokonca k ich nevratnej deštrukcii. Preto je potrebné rešpektovať prírodné zákonitosti, štruktúru a dynamiku priestorových krajinných systémov a antropickú činnosť usmerňovať tak, aby sa neprekročili limity únosnosti. Napr. živelné/neriadené zvýšenie podielu využívania obnoviteľných zdrojov energie môže mať okrem pozitívnych vplyvov na životné prostredie i vplyvy negatívne. Prvoradým parametrom pre efektívne a environmentálne využívanie obnoviteľných zdrojov energie musí byť stanovenie potenciálu toho ktorého obnoviteľného zdroja v podmienkach Slovenskej republiky v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Nepriaznivý vplyv na životné prostredie môže mať aj doprava. Okrem všeobecných negatívnych vplyvov, ktoré doprava spôsobuje (napr. hluk, výfukové plyny, prašnosť, záber pôdy), za negatívny vplyv možno považovať aj smerovanie dopravy do oblastí, ktoré doteraz neboli dotknuté týmito vplyvmi, ako aj do chránených území. Všetky uvedené i ďalšie predpokladané negatívne vplyvy je potrebné brať do úvahy už pri jednotlivých projektoch, ktoré budú súčasťou OP Slovensko.

III.4. Vplyv na zdravotný stav obyvateľstva

Navrhovaný OP Slovensko môže realizáciou opatrení/oblastí pozitívne prispieť k zlepšeniu celkového zdravotného stavu obyvateľstva Slovenska. Nepredpokladajú sa závažné negatívne vplyvy OP SK na zdravotný stav obyvateľstva.

III.5. Vplyvy na chránené územia napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti a pod. vrátane návrhu opatrení na ich zmiernenie

Územia chránené podľa osobitných predpisov, ktoré sa nachádzajú v dosahu strategického dokumentu, tzn. na území Slovenska, možno rozdeliť do dvoch základných skupín:

- územia chránené podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny
- územia chránené podľa zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách

III. 5.1. Územia chránené podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny

III. 5.1.1. Európska sústava chránených území Natura 2000

Európska sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov EÚ a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej EÚ.

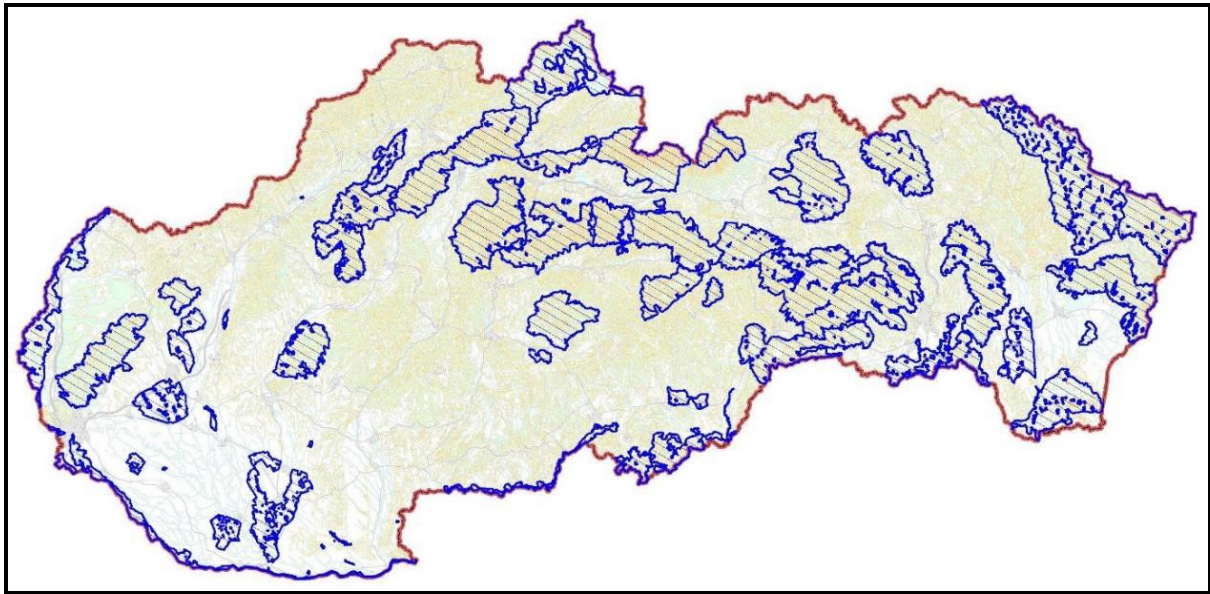
Sústavu Natura 2000 tvoria dva typy území:

- chránené vtáčie územia (Special Protection Areas, SPAs) – vymedzené podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES o ochrane voľne žijúceho

- vtáctva – kodifikované znenie;
- chránené územia európskeho významu (Special Areas of Conservation, SACs) – vymedzené podľa smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín.

Chránené vtáčie územia (ďalej len CHVÚ)

Uznesením vlády SR č. 636/2003 zo dňa 9. 7. 2003 bol schválený Národný zoznam navrhovaných chránených vtáčích území, ktorý obsahoval 38 chránených vtáčích území. Zoznam bol aktualizovaný a doplnený uznesením vlády SR č. 345/2010 zo dňa 25. 5. 2010.

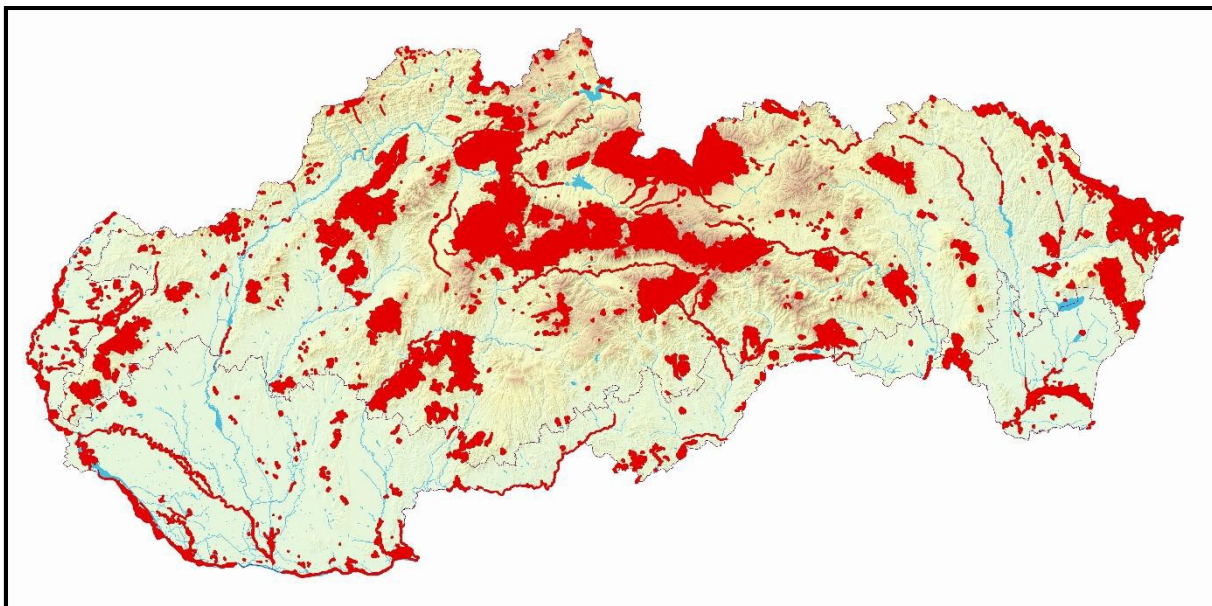

Zdroj: ŠOP SR

V aktualizovanom národnom zozname CHVÚ sa nachádza 41 CHVÚ s celkovou výmerou 1 284 806,1 ha (12 848,06 km²), čo predstavuje 26,2 % z celkovej rozlohy Slovenskej republiky. Všetky chránené vtáčie územia boli k 30. 11. 2020 vyhlásené vyhláškami Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len MŽP SR).

Územia európskeho významu (ďalej len ÚEV)

Vláda Slovenskej republiky schválila dňa 17. 3. 2004 národný zoznam území európskeho významu a dňa 14. 7. 2004 Ministerstvo životného prostredia SR (ďalej len MŽP SR) vydalo Výnos č. 3/2004-5.1 zo 14. 7. 2004, ktorým sa s účinnosťou od 1. 8. 2004 vydáva národný zoznam území európskeho významu.

Zdroj: ŠOP SR

Národný zoznam území európskeho významu bol prvý krát aktualizovaný v roku 2011. V dôsledku prvej aktualizácie sa počet ÚEV zvýšil na počet 473 s celkovou výmerou 584 353 ha (5 843,53 km²), čo predstavuje 11,92 % z celkovej rozlohy územia Slovenska. Druhá aktualizácia národného zoznamu ÚEV bola realizovaná v roku 2017, v dôsledku ktorej sa počet ÚEV zvýšil o ďalších 169 ÚEV. Aktualizovaný zoznam území európskeho významu v súčasnosti obsahuje 642 území s celkovou výmerou 615 262,5 ha (6 152,63 km²), čo predstavuje 12,56 % z celkovej rozlohy územia Slovenska. Prekrytie so súčasnou sieťou chránených území tvorí 86 %.

5.1.2. Národná sústava chránených území

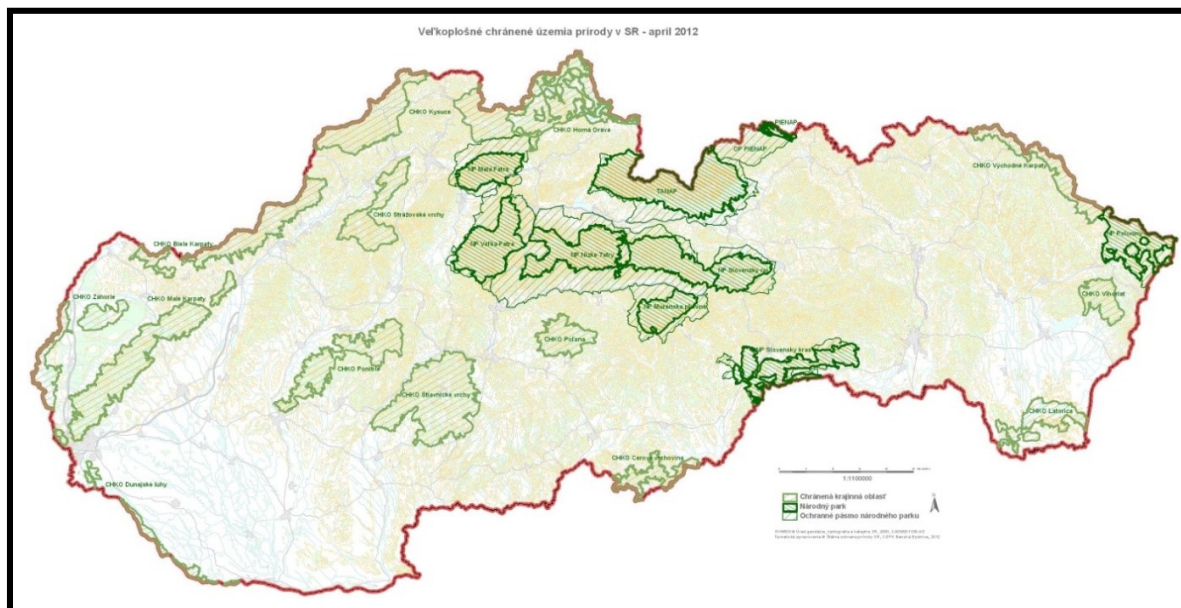
Okrem chránených území európskej sústavy chránených území Natura 2000 existuje podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny aj národná sústava chránených území.

Územie SR je rozdelené do 5 stupňov ochrany, rozsah obmedzení sa zväčšuje so zvyšujúcim sa stupňom ochrany. Na území, ktorému sa neposkytuje osobitná ochrana podľa uvedeného zákona, platí prvý stupeň ochrany.

Podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny sú ustanovené tieto kategórie chránených území:

- chránená krajinná oblasť (2. stupeň ochrany),
- národný park (3. stupeň ochrany),
- chránený areál (3. až 5. stupeň ochrany),
- prírodná rezervácia alebo národná prírodná rezervácia (4. až 5. stupeň ochrany),
- prírodná pamiatka alebo národná prírodná pamiatka (4. až 5. stupeň ochrany),
- chránený krajinný prvok (2. až 5. stupeň ochrany),
- chránené vtáčie územie (1. stupeň ochrany),
- obecné chránené územie (1. stupeň ochrany).

Ochranné pásma národného parku, chráneného areálu, prírodnej rezervácie a prírodnej pamiatky majú primerane nižší stupeň ochrany. Uvedené stupne ochrany platia všeobecne, môžu sa však zmeniť vyhlásením zón chráneného územia. Chránené územie možno na základe stavu biotopov členiť najviac na štyri zóny podľa povahy prírodných hodnôt, a to v 2. až 5. stupni ochrany.

Zdroj: ŠOP SR

Tabuľka č. 1: Prehľad chránených území v SR k 30. 12. 2020

Národné parky

Názov	Výmera (v ha)	Výmera ochranného pásma (v ha)	Rok vyhlásenia, aktualizácie
NP Malá Fatra	22 630,0000	23 262,0000	1967 ako CHKO, 1988
NP Muránska planina	20 317,8021	21 697,9644	1977 ako CHKO, 1997
NP Nízke Tatry	72 842,0000	110 162,0000	1978, 1997
Pieninský NP	3 749,6226	22 444,1676	1967, 1997
NP Poloniny	29 805,0514	10 973,2893	1997
NP Slovenský kras	34 611,0832	11 741,5677	1973 ako CHKO, 2002
NP Slovenský raj	19 413,6700	5 474,7600	1964 ako CHKO, 1988, 2016
Tatranský NP	73 800,0000	30 703,0000	1948, 1987, 2003
NP Veľká Fatra	40 371,3433	26 132,5817	1974 ako CHKO, 2002
Spolu 9 NP	317 540,5726	262 591,3307	

Zdroj: ŠOP SR

Chránené krajinné oblasti

Názov	Výmera (v ha)	Rok vyhlásenia, aktualizácie
Biele Karpaty	44 568,0000	1979, 1989, 2003
Cerová vrchovina	16 771,2273	1989, 2001
Dunajské luhy	12 284,4609	1998
Horná Orava	58 738,0000	1979, 2003
Kysuce	65 462,0000	1984
Latorica	23 198,4602	1990, 2004

Malé Karpaty	64 610,1202	1976, 2001
Poľana	20 360,4804	1981, 2001
Ponitrie	37 665,4100	1985
Strážovské vrchy	30 979,0000	1989
Štiavnické vrchy	77 630,0000	1979
Vihorlat	17 485,2428	1973, 1999
Východné Karpaty	25 307,1072	1977, 2001
Záhorie	27 522,0000	1988
Spolu 14 CHKO	522 581,5090	

Zdroj: ŠOP SR

Výmera 9 Národných parkov (6,48 % z celkovej rozlohy SR), ochranných pásiem Národných parkov (5,36 % rozlohy SR) a 14 CHKO (10,66 % rozlohy SR) tvorí spolu 22,49 % (1 102 713 ha) z územia SR (4 903 500 ha).

III.5.1.3 Chránené časti prírody

Chránené nerasty a skameneliny

Ochranu nerastov a skamenelín v SR upravujú ustanovenia § 32 a § 38 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a vyhlášky MŽP SR č. 213/2000 Z. z. o chránených nerastoch a chránených skamenelinách a ich spoločenskom ohodnocovaní, ktorou bol ustanovený zoznam chránených nerastov a chránených skamenelín a ich spoločenská hodnota.

Do zoznamu chránených nerastov bolo zahrnutých:

- 12 typových nerastov prvýkrát opísaných z územia SR;
- 61 významných nerastov, ktoré sa vyskytujú na území SR málo, ktoré majú európsky význam, alebo minerály so špecifickým morfológickým tvarom alebo vývojom;
- meteority nájdené na území SR.

Do zoznamu chránených skamenelín bolo zahrnutých:

- 655 typových skamenelín, ktoré sú neopakovateľným materiálom vyhynutých rastlín a živočíchov a podľa ktorých bol príslušný taxón prvýkrát opísaný z územia SR;
- vybrané skupiny skamenelín vyskytujúcich sa vzácné, ktoré sú svojím charakterom a stupňom zachovania jedinečnými dokladmi vývoja organizmov v geologickej histórii SR.

Vzorky chránených nerastov a chránených skamenelín sú uložené a uchovávané najmä v zbierkach štátnych múzeí s prírodovedným zameraním.

Ochranu nerastov a skamenelín priebežne zabezpečujú orgány ochrany prírody resp. organizačné útvary Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky (ŠOP SR).

Ochrana jaskýň

Podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, sú jaskyne chránené ako prírodné pamiatky a najvýznamnejšie z nich ako národné prírodné pamiatky. V SR je evidovaných 7242 jaskýň, ktoré sú zároveň aj prírodnými pamiatkami. Z nich 44 najvýznamnejších bolo zaradených medzi národné prírodné pamiatky.

Okrem toho existuje na Slovensku viac ako 45 jaskýň, ktoré boli vyhlásené za verejnosti voľne prístupné.

Chránené stromy

Na Slovensku bolo k 31. 9. 2017 vyhlásených 443 chránených stromov a ich skupín, vrátane stromoradií - chránených objektov. Fyzicky to predstavuje viac ako 1 200 jedincov pozostávajúcich zo 65 taxónov, z toho 32 pôvodných a 33 nepôvodných. Katalóg chránených stromov vedie Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši.

Mokrade

Za mokrade sú považované územia s močiarimi, slatinami, rašeliniskami a vodami prírodnými alebo umelými, trvalými alebo dočasnými, stojatými aj tečúcimi. Znamená to, že medzi mokrade patria všetky územia prírodného aj umelého pôvodu, kde je vodná hladina na povrchu, alebo blízko povrchu pôdy alebo kde povrch pokrýva plytká voda, ako aj potoky, rieky a vodné nádrže.

Tabuľka č. 2 : Prehľad mokradí v SR

Typ mokradí	Počet lokalít	Výmera v ha	% územia SR
Mokrade medzinárodného významu	23	43 981	0,9
z toho Ramsarské lokality	14	4 0911	0,8
Mokrade národného významu	72	147 260	3,0
Mokrade regionálneho významu	467	10 431	0,2
Mokrade lokálneho významu	1050	4 550	0,1
Spolu	1626	247313	5,04

Zdroj: ŠOP SR

Dohovor o mokradiach bol podpísaný dňa 2. 2. 1971 v meste Ramsar (Irán) a do platnosti vstúpil v roku 1975. Slovenská republika (ako súčasť Českej a Slovenskej federatívnej republiky) pristúpila k Dohovoru o mokradiach majúcich medzinárodný význam, predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva (Ramsarský dohovor) 2. 7. 1990. Dohovor o mokradiach bol prvým medzinárodným dohovorom na ochranu prírody, ktorý Slovenská republika podpísala. Dohovor mal k 15. 4. 2020 171 zmluvných strán.

Do roku 2020 bolo v SR vyhlásených a zapísaných do Zoznamu mokradí medzinárodného významu 14 mokradí ako Ramsarské lokality s celkovou výmerou 42 227 ha (0,86 % z územia SR).

Tabuľka č. 3: Prehľad mokradí medzinárodného významu

Číslo	Názov mokrade	Plocha (ha)	Okres	Dátum zapísania
1.	Parížske močiare	184,0	Nové Zámky	2.7. 1990
2.	Šúr	1136,6	Pezinok	2.7. 1990
3.	Senné- rybníky	424,6	Michalovce	2.7. 1990
4.	Dunajské luhy	14488	Bratislava II, V, Sence, Dunajská Streda, Komárno	26.5. 1993
5.	Niva Moravy	5380	Bratislava IV, Malacky, Senica, Skalica	26.5. 1993
6.	Latorica	4404,7	Michalovce, Trebišov	26.5. 1993
7.	Alúvium Rudavy	560	Malacky, Senica	17.2. 1998
8.	Mokrade Turca	750	Martin, Turčianske Teplice	17.2. 1998
9.	Poiplie	410,9	Levice, Veľký Krtíš	17.2. 1998
10.	Mokrade Oravskej kotliny	9287	Námestovo, Tvrdošín	17.2. 1998
11.	Rieka Orava a jej prítoky	865	Dolný Kubín, Tvrdošín	17.2. 1998

12.	Domica	621	Rožňava	2.2. 2001
13.	Jaskyne Demänovskej doliny	1448		17.11.2006

Zdroj: ŠOP

III. 5.2. Územia chránené podľa zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách

III. 5.2.1. Chránené oblasti určené na odber pitnej vody

Predmetom ochrany sú vodárenské zdroje, ktorými sú podľa § 7 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov útvary povrchových a podzemných vôd využívané na odbery vôd pre pitnú vodu alebo využiteľné na zásobovanie obyvateľstva pre viac ako 50 osôb alebo umožňujúce odber vody na takýto účel v priemere väčšom ako 10 m³ za deň v pôvodnom stave alebo po ich úprave. Na ich ochranu sú v SR určené chránené vodohospodárske oblasti, povodia vodárenských tokov a ochranné pásma vodárenských zdrojov.

V SR sú určené tri druhy chránených oblastí na odber pitnej vody, ktorými sú:

- ochranné pásma vodárenských zdrojov – § 32 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách;
- povodia vodárenských tokov – v SR je vyhlásených 102 vodárenských tokov, ich zoznam je uvedený vo vyhláške MŽP SR č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov;
- chránené vodohospodárske oblasti (CHVO) – v SR je vyhlásených 10 CHVO, ktoré sú vymedzené podľa § 31 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov. Ich zoznam je uvedený v nariadení vlády SR č. 46/1978 Zb. o chránenej oblasti prirodzenej akumulácie vôd na Žitnom ostrove v znení neskorších predpisov a v nariadení vlády SSR č. 13/1987 Zb. o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd.

Ochranné pásma vodárenských zdrojov

Ochranné pásma vodárenských zdrojov sa zriaďujú s cieľom ochrany ich výdatnosti, kvality a zdravotnej bezchybnosti. V SR bolo k 31. 12. 2012 zriadených 1 350 ochranných pásiem vodárenských zdrojov s celkovou plochou 8 617 km².

Vodárenské vodné toky a vodohospodársky významné toky

Zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov je ustanovený vyhláškou MŽP SR č. 211/2005 Z. z.

Do zoznamu vodohospodársky významných tokov je v SR zaradených 586 vodných tokov a do zoznamu vodárenských vodných tokov je zaradených 102 vodných tokov.

Chránené vodohospodárske oblasti

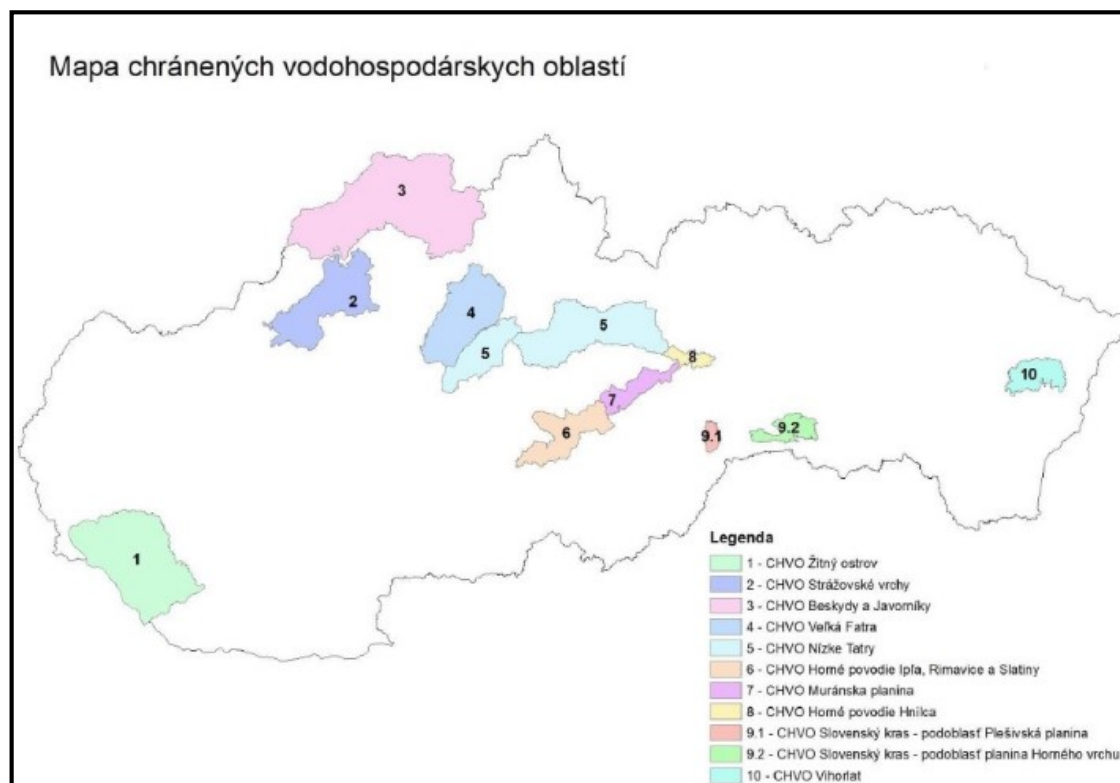
Chránené vodohospodárske oblasti (ďalej len „CHVO“) predstavujú územia, v ktorých sa v dôsledku priaznivých prírodných podmienok vytvárajú prirodzené akumulácie povrchových a podzemných vôd.

Tabuľka č. 4: Prehľad chránených vodohospodárskych oblastí v SR

Poradové číslo	Názov CHVO	Plocha CHVO	
		Výmera (km ²)	% z výmery SR
1.	Žitný ostrov	1 400	2,86
2.	Strážovské vrchy	757	1,54
3.	Beskydy - Javorníky	1 856	3,78
4.	Veľká Fatra	644	1,31

5.	Nízke Tatry		
	Západná časť	358	0,73
	Východná časť	805	1,64
6.	Horné povodie Ipľa, Rimavice a Slatiny	375	0,76
7.	Muránska planina	205	0,42
8.	Horné povodie rieky Hnilec	108	0,20
9.	Slovenský kras		
	Plešivecká planina	57	0,12
	Horný vrch	152	0,31
10.	Vihorlat	225	0,46
	Spolu	6 942	14,16

Zdroj: SHMÚ

Zdroj: VÚVH Bratislava

III.5.2.2. Chránené oblasti citlivé na aplikáciu živín

Citlivé oblasti (§ 33 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách) sú vodné útvary povrchových vôd,

a) v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín podľa § 2

- písm. a-g) zákona k nežiaducemu stavu kvality vôd,
- b) ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sú využiteľné ako vodárenské zdroje,
- c) ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťaných odpadových vôd.

Zraniteľné oblasti (§ 34 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách) sú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých je koncentrácia dusičnanov vyššia ako 50 mg.l⁻¹ alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť.

Za zraniteľné oblasti podľa § 34 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách sa ustanovujú poľnohospodársky využívané pozemky v obciach, ktorých zoznam je uvedený v prílohe č. 1 k nariadeniu vlády SR č. 174/2017 Z. z., ktorým sa ustanovujú citlivé a zraniteľné oblasti. Za zraniteľné oblasti v SR boli vyhlásené územia 1 546 obcí, čo predstavuje výmeru 1 520 tis. ha.

III.5.2.3. Chránené oblasti určené na rekreáciu vrátane vôd vhodných na kúpanie

Chránené oblasti určené na rekreáciu nie sú v SR osobitne definované ani určené.

Vody vhodné na kúpanie

Na úrovni EÚ sú požiadavky na kvalitu vôd určenú na kúpanie, ustanovené v Smernici Európskeho parlamentu a Rady 2006/7/ES o riadení kvality vody určenej na kúpanie, ktorou sa zrušuje smernica 76/160/EHS, ktorá bola implementovaná do národných predpisov SR. Prvá klasifikácia vôd vhodných na kúpanie podľa tejto smernice bola v SR vykonaná v roku 2011.

Podľa § 8 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov sú od 15. 10. 2012 (zákon č. 306/2012 Z. z.) ustanovené vody určené na kúpanie. Podľa § 8 ods. 1 tohto zákona, identifikáciu vôd určených na kúpanie každoročne vykoná MŽP SR v spolupráci s Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ÚVZ SR“). Požiadavky na vody, určené na kúpanie, sú ustanovené vo vyhláske MZ SR č. 309/2012 Z. z. o požiadavkách na vodu určenú na kúpanie v znení vyhlášky č. 397/2013 Z. z.

Podľa § 19 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je voda určená na kúpanie akákoľvek povrchová voda, ktorá je vyhlásená podľa osobitného predpisu a ktorú využíva veľký počet kúpajúcich sa a nebol pre ňu vydaný trvalý zákaz kúpania alebo trvalé odporúčanie nekúpať sa; veľký počet kúpajúcich sa posudzuje ÚVZ SR, s ohľadom najmä na vývoj z minulosti, vybudovanú infraštruktúru alebo zariadenia a opatrenia prijaté na podporu kúpania v minulosti.

V SR sleduje kvalitu vody na kúpanie ÚVZ SR a 36 regionálnych Úradov verejného zdravotníctva. Predmetom sledovania sú umelé kúpaliská (s termálnou a netermálnou vodou, s celoročnou a sezónnou prevádzkou) a najvýznamnejšie prírodné vodné rekreačné lokality.

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky má zriadený informačný systém o kvalite vody na kúpanie na webovom sídle www.uvzs.sk, kde sú zverejňované aj správy o sledovaní hygienickej situácie na prírodných a umelých kúpaliskách v jednotlivých rokoch.

Pri realizácii konkrétnych projektov súvisiacich s realizáciou strategického dokumentu bude nevyhnutné bez výnimky akceptovať požiadavky vyplývajúce zo všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti ochrany prírody a krajiny, najmä zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a

o zmene a doplnení zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov a súvisiacich predpisov.

Každá konkrétna činnosť, ktorá sa bude umiestňovať v územiach chránených podľa osobitných predpisov, bude posúdená z hľadiska vplyvu na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov.

S podmienkou realizácie účinných opatrení, ktoré vyplynú z procesu posudzovania, sa závažný vplyv realizácie strategického dokumentu na chránené územia nepredpokladá.

III.6. Možné riziká súvisiace s uplatňovaním strategického materiálu

Príprava OP Slovensko nebude spojená s environmentálnymi rizikami. V tomto štádiu posudzovania nemožno predpokladať žiadne riziká.

Možné riziká sa predpokladajú len v prípade zlyhania ľudského faktora pri vykonávaní aktivít súvisiacich s implementáciou OP Slovensko a to v prípadoch nedodržiavania a porušovania všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti ochrany životného prostredia a zdravia.

III.7. Vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice

Cezhraničné vplyvy možno predpokladať v prípade konkrétnych projektov, ktoré budú súčasťou navrhovaného OP Slovensko. Akýkoľvek projekt a jeho zmena, ktorý bude spĺňať prahové hodnoty podľa prílohy č. 8 k zákonu č. 24/2006 Z. z. bude posúdený z hľadiska vplyvov na životné prostredie, vrátane vplyvov presahujúcich hranice SR. V prípade, že budú identifikované akékoľvek predpokladané negatívne vplyvy presahujúce štátne hranice, budú o tom včas informované dotknuté strany. V etape strategického hodnotenia sa predpokladajú cezhraničné environmentálne vplyvy posudzovaného strategického dokumentu, ako aj vplyvy na ľudské zdravie.

IV. Dotknuté subjekty

IV.1. Vymedzenie zainteresovanej verejnosti vrátane jej združení

Vzhľadom na celoštátny charakter dokumentu a jeho obsah, zainteresovanou verejnosťou sú všetci občania SR a subjekty, združenia a iniciatívy občanov, právnických a fyzických osôb pôsobiacich v SR, ktoré budú mať záujem zapojiť sa do implementácie OP Slovensko.

IV.2. Zoznam dotknutých subjektov

Vládne organizácie:

- Úrad Vlády SR
- Ministerstvo dopravy a výstavby SR
- Ministerstvo životného prostredia SR
- Ministerstvo hospodárstva SR
- Ministerstvo zdravotníctva SR
- Ministerstvo financií SR
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
- Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR
- Štatistický úrad SR
- Ministerstvo vnútra SR
- Ministerstvo obrany SR
- Ministerstvo kultúry SR
- Protimonopolný úrad SR
- Úrad pre verejné obstarávanie
- Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity, Ministerstvo vnútra SR
- Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, Ministerstvo vnútra SR

Regionálna samospráva:

- Bratislavský samosprávny kraj
- Trnavský samosprávny kraj
- Nitriansky samosprávny kraj
- Trenčiansky samosprávny kraj
- Žilinský samosprávny kraj
- Banskobystrický samosprávny kraj
- Prešovský samosprávny kraj
- Košický samosprávny kraj

Dotknuté obce

Všetky mestá a obce SR.

Ostatné dotknuté orgány

- Konfederácia odborových zväzov SR
- Republiková únia zamestnávateľov
- Únia miest Slovenska
- Združenie miest a obcí Slovenska
- Združenie podnikateľov Slovenska
- Klub 500
- Asociácia zamestnávateľských zväzov

IV.3. Dotknuté susedné štáty

Realizáciou OP Slovensko ako strategického dokumentu s celoštátnym dosahom sa nepredpokladá negatívny vplyv na štáty susediace so Slovenskou republikou.

V. Doplnujúce údaje

V.1. Mapová a iná grafická dokumentácia

Mapová a grafická dokumentácia nie je súčasťou oznámenia.

V.2. Materiály použité pri vypracovaní strategického dokumentu

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR bude pri príprave OP

Slovensko vychádzať z pripravovaných, ako aj existujúcich stratégií, ktoré sú uvedené v časti II.7.

VI. Miesto a dátum vypracovania

Bratislava, máj 2021

VII. Potvrdenie správnosti údajov

VII.1. Meno spracovateľa oznámenia

RNDr. Jarmila Trenčanská - sekcia Operačný program Slovensko, Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR

VII.2. Potvrdenie správnosti údajov oznámenia podpisom oprávneného zástupcu obstarávateľa

Potvrdzujem správnosť údajov v oznámení.

Ing. Mgr. Ján Ridzoň, generálny riaditeľ sekcie Operačný program Slovensko

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR

Štefánikova 882/15, 811 05 Bratislava

Email: jan.ridzon@mirri.gov.sk

Tel: 0903 315 851